

doslednosti tudi jaz, da se meni poverne moja dedšina, in da se mi prizná zopet samoglasniška veljava moja.

Nemec r: Tiho, tiho! Vidi se, da revčeka Slovenca nemški dobro ne znata. Pismo, katero vama prilastuje samoglasniške pravice, ni še tako staro, in še to je bilo ob veljavo djano koj drugo leto z drugim očitnim pismom. Oboje, se vé, je narejeno po nemški, uno v Beču, to pa v Bonu. Dokler se tedaj prvo ne rehabilitira, kako moreta tirjati kaj takega?! Ti pa, bratec moj I, bodi tiho in zmiraj, da ne prideš zavolj svoje doslednosti ljudem v zobe, dokler ti tega ni treba! *Sp.*

Novice.

Iz Zagreba. 10. in 11. preteč. m. je bila tû prva velika skupščina ljudskih učiteljev, pri kateri se je ustanovilo novo društvo „zadruška učiteljska“, kteremu bo namen, da se po prineskih udov osnuje zaklada na podporo učiteljskih sirot. Bog daj tej blagi družbi naj boljši uspeh! Učitelj je gotovo dvakrat bolj ubožen, če ga zraven vsakdanjih težav in nadlog še tare grenka skerb, kako se bode živila njegova ljuba družinica, kedar njemu oči zatise bela smert. *)

Iz Laške nadfare. Menda je vsak pameten človek do dobrega prepričan, kako koristne in potrebne so šole za narod. One so gojišča potrebnega izobraževanja, lepega obnašanja, nježne omike; pa so tudi semenišča časne in večne sreče. Bili so časi nam Slovencem kakor v vsem tudi v tem neugodni, da so se nam sicer šole dajale, toda naučili se ničesar nismo v njih; kajti prednašalo se nam je vse v tujem, nemškem jeziku, in gorje ubogemu otroku, kateri se je prederznil, v šoli slovensko besedico ziniti! Kaznovan in zasmehovan je bil, da je bilo joj. Spominjam še se dobro žalostnih časov, ko smo se kot majhni dečki v Mariborskem predmestju sv. Magdalene učili katekizma, se vé da vse po nemški; in prvo vprašanje je bilo: „Was ist der Zweck der Religion? Was ist der Endzweck der Religion?“ Gledali smo se in strmeli nad temi besedami, in vedno prebirali in prebirali: „bos is der cvek der reglijon?“ Mislili smo zmiraj na „cveke“ v svojih čevljih, in pri „endevek“ na zadnjega na opetnicah. Pa to vse ni nič pomagalo; učili smo se „cveka“ iz glave, če ga tudi razumeli nismo. —

No, ti žalostni časi so se sedaj, hvala Bogu! vendar nekaj

*) Tudi na Kranjskem imamo že nekaj let enako dobrotno društvo, toda še sedaj jih je mnogo, ki mu niso prijatli in menda čakajo, da bi jih predniki silili k temu, kakor gosposka zanikerne učence v šolo. Za to, kar je tvoji in tvojih bratov dobiček, se vendar že sedaj ne daj priganjati! *Vredn.*

zboljšali; poznala je tudi visoka vlada, da, ako se Nemec, Lah ali Madjar v nemškem, laškem in madjarskem jeziku v začetnih šolah podučuje, da bi te milosti menda tudi Slovenci vredni biti smeli. In tako so se začele sedaj tako imenovane slovensko-nemške šole: naprava, s katero smo sicer eno stopinjo naprej storili, ktera nam pa še vendar popolnoma pravična ni, ker je protinaravno, otroka že v najnježniših letih zraven materinskega jezika že tujega jezika učiti. Toda naj bo; o tem bi se moglo še veliko govoriti. Vsaj toliko vendar imamo sedaj, da se tudi smemo svojega narodnega jezika učiti! Počasi bo že še boljše.

Narodnih šol nam je tedaj sila potreba. Hvala Bogu, tudi v laški dekaniji se je v tem obziru v zadnjih letih veliko zlepilo. Laška dekanija, gorata in težavna, pa tudi razpostrana, ima blizu 20.000 duš, in vendar so v vsi dekaniji dolgo časa le tri prave ljudske šole bile, to je v laški nadfari, v Loki in Trebovljah. Sedaj so se pa časi tudi pri nas na boljšo stran obrnili. V Jurjevem Kloštru (Gajrach) in pri sv. Marjeti blizu Toplice ste se ravno kar pravi farni šoli ustanovile; pri Zidanem mostu se je na pet let občinska šola napravila; v fari sv. Jakoba v Dolu je lepo šolsko poslopje že dozidano, in bo se tam v kratkem redno šolsko podučevanje začelo, in v fari sv. Jederti se tudi šola zida in bo v kratkem dogotovljena. Glejte vesel napredek! Laška dekanija se sme s tem res ponášati, da se je v njej v kratkem času toliko zgodilo. In kar je najlepše, ljudstvo sploh, ktero je navadno rado zoper šole, ter se vsacega krajcarja šolskih izdavkov boji, začenjalo je pri nas razumovati, kako potrebne in koristne da so šole, in je v teh slabih časih stroške za zidanje novih šol prav radodarno poplačalo. Veselo znamnje, da slovenski narod iz dolgega svojega dušnega spanja povsod vstaja, in hrepeni po večji omiki in izobraženju.

Ker se je tedaj zadnja leta število učiteljev tako veselo zmnožilo, sklicali so naš prečestiti gospod dekan in nadžupnik, Anton Žuža, v Laški terg (Tüffer) v dekanijo svetovavni zbor učiteljev in kateketov laške dekanije. Snidilo se je tedaj 25. oktobra 15 učiteljev in kateketov, in posvetovanje je bilo prav važno in koristno. Vladal je sploh prav vesel slovenski duh in vsi so spoznali, da pri nas slovenski jezik svoje nadvlade zgubiti ne sme, da je sicer po zdanjih žalostnih okoliščinah potrebno tudi učenje nemškega jezika, toda da mora podlaga biti vsemu podučevanju slovenski, materinski jezik. Tudi o potrebi narodnega petja se je govorilo prav izvrstno in jedrnato. Že nježni otročiči se morajo v šoli podučevati v krasnem milem petju slovenskem. G. Janez Irgel, učitelj v Trebovljah, je to v izvrstnem vpisu dokazal. Tudi se je sploh želja izrekla, naj bi se ustanovila v naši dekaniji knjižnica za učitelje, v kateri bi nahajali potrebnih bukev in časnikov za izobraženje svoje. Če se ravno ta želja ne dá čez noč izpolniti, zgodilo se pa bo z združenimi močmi že kaj sčasom. Bog daj blagonosen napredek! Po dokončanem posvetovanju, pri katerem se je še mnogo drugih važnih vprašanj in želj izreklo, bilo je prijazno kosilo pri č. g. nadžupniku, pri katerem se je napivalo v zahvalo predsedniku, g. dekanu, in v dober uspeh naših šol in omike Slovencev.

(„Slovenec.“)

Iz Ljubljane. V domačem časniku „Triglav“ št. 88. so nekatere miločetne gospé in gospodičine blagosserčno misel sprožile, da bi gospé in gospodičine ubogim otrokom obleko šivale, in bi jo potem na sv. večer razdelile. Kakor se čuje, so se res dobre duše tega dela poprijele, in že nabirajo milodarov za ubožčke. Komu se vendar serce radosti ne širi, slišati da za naše uboge otroke skerbé gospé in gospodičine, ki rev in britkost življenja ne poznajo toliko iz lastne skušnje, pa imajo vendar usmiljeno serce do siromakov. Kako zelo dopadljivo je tako ravnanje božjemu Učeniku, ki je na svojem pozemeljskem potovanju otroke posebno ljubil in k sebi vabil, rekoč: „Pustite malim k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo“. — Naj bodo tem blagim dušam posebno priporočeni šolski otroci, ki dostikrat nimajo obleke, da bi se branili hudemu mrazu in nemilemu vremenu. Ko bi te blage duše vidile naše siromake, kako vsi trdi od mraza v šolo prihajajo, ker njih starši zavoljo revščine ali samopašnosti jim ne morejo napravljati potrebne obleke — v serce bi se jim usmilili. Ni ga tudi večjega veselja za učenika, kakor takrat, kedar more siromašnemu pa pridnemu otroku kako pero, polo popirja ali kaj družega v šoli potrebnega podariti, ali ga dobrim ljudem priporočiti; učenec viditi ljubezen pri svojem učeniku, ga tudi ljubi nasprotno. — Naj se tudi „Tovars“ spodobno zahvaljujo vsem blagim dobrotnikom mladine, posebno naj pa izreče svojo spodobno hvalo blagodušnemu gospodu E. Terpin-u, ki se je Šentjakopske glavne šole tako dobroserčno spomnil, ter podelil ubogim te šole veliko potrebnega orodja za pisanje. Naša dolžnost je, da se blagim dobrotnikom dostojno zahvaljujemo; usmiljenim pa je na unem svetu obljubljeno nebeško kraljestvo: „Blagor usmiljenim, ker usmiljene bodo dosegli“, in: „s kakoršno mero bote merili, s takošno se vam bo tudi merilo“.

— V g. Giontiniti v bukvarnici je prišel na svetlo nemški kalendar pod imenom: „Laibacher Kalender für Studierende. 1866“. V njem je mnogo statističnega šolskega blaga, zavoljo kterega ga tudi vsem ljudskim učiteljem priporočamo. Sostavil ga je g. Fr. Gerkman.

Listnica. Vse č. g. g. naročnike, ki so prestavljeni v drugi kraj v službo, prosimo, naj to naznanijo založništvu „Uč. Tov.“, če naj pošljejo 10 kr. za novi napis, ako ga hočejo imeti pred novim letom. — G. Dr. Z. v B.: Rekli ste, da imate neki prav znamenit spis za „Tov.“, ki ga nam bote precej o začetku šolskega leta poslali. Prosimo, spolnite svojo obljubo! — G. J. P. v Lj.: Zavoljo napevov pišite Riharjevi sestri Jerici, in dobili jih bote. — Mnogim, ki poprašujejo po nekdanji „Ceciliji“: G. Giontini prodaja „Cecilijo“, in ima še nekaj vezkov. — Nekemu učitelju, ki še „Tov.“ ne pozná: Potrudite se k vašemu gospodu kaplanu v farovž, radi ga vam bodo pokazali, in vam povedali kakošen je, koliko veljá i. t. d.

 Današnjemu listu so pridjani šolski ukazi.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.